

Lisa 2

Protsessiskeemide loomine

Juhend

SISUKORD

1	Sissejuhatus	3
2	Protsessiskeemi eesmärk	3
3	Eelistatud skeem	4
3.1	Eesmärk	4
3.2	Skeemi reeglid	4
4	Elemendid.....	4
4.1	Osapooled.....	7
4.2	Protsessid.....	7
4.3	Ühendused	7
4.5	Sündmused.....	9
4.6	Otsused	9
5	Näide	11

1 SISSEJUHATUS

Juhendi eesmärgiks on anda ülevaade protsessiskeemide loomisest. Selle eesmärgiks ei ole anda põhjalik juhend protsesside modelleerimisest, vaid annab ülevaate komponentidest ja nende vahelistest seostest, mida kasutatakse protsesside kujutamisel. Protsessiskeemid on mudelprojekteerimise projekti rakenduskava üks osa.

2 PROTSESSISKEEMI EESMÄRK

Protsessiskeem kirjeldab tegevusi, mis tekivad projekti protsessides ning kujutab neid graafiliselt.

Protsessiskeem kirjeldab kõiki nõutud tegevusi ning paigutab need loogilisse järjestusse. Järjestus on pandud paika protsessi informatsiooni sõltuvusest, mis on tagatud ühe või enama protsessi osa poolt. Protsessiskeem ei ole ajast sõltuv ning seda ei tohiks samastada ajagraafikutega (näiteks Gantti graafik).

Protsessiskeemi detailsusaste on reguleeritav väga täpsest kuni lihtsamate protsessiskeemideni. Mida täpsemaks protsessiskeem muutub, seda spetsiifilisemaks see muutub ühe protsessi lõikes, lihtsamaid protsessiskeeme saab kasutada üldisemate tegevuste raames.

Protsessiskeeme kasutatakse ennekõike avatud infovahetusega projektides, kus seda kasutatakse projekti protsessides informatsiooni sisu avaldamiseks, jäädvustamiseks ning info vahetamiseks projekti erinevate osapoolte vahel.

Protsessiskeeme kasutatakse veel ka teistel põhjustel:

- Kvaliteedi tagamiseks

Kvaliteedijuhend kirjeldab tegevusi, mida tehakse, tegevuste järjestusi, osapooli ja vastutusi ja auditite nõudeid - kõiki neid tegevusi saab esitleda protsessiskeemides.

- Ettevõtte protsesside parandamiseks

Protsessiskeem võimaldab jäädvustada 'nii nagu see on' informatsiooni protsesside kohta. Seda mudelit on võimalik analüüsida ja arendada 'nii nagu peaks' protsessiskeemiks, mis kirjeldab ettevõtte protsesside arenguid.

3 EELISTATUD SKEEM

3.1 EESMÄRK

Peamiseks eesmärgiks on tagada skeem, mis on arusaadavalt kirjapandud kõigi projekti osapoolte jaoks, kelleks on:

- ettevõtte analüütikud, kes loovad esialgseid protsessi mustandeid ettevõttes;
- tehnilised arendajad, kes vastutavad tehnoloogia ühilduvuse eest protsessidega;
- ettevõtte juhtidele, kes vaatlevad ja haldavad neid protsesse ettevõttes.

3.2 SKEEMI REEGLID

Peamiseks skeemi elemendiks on diagrammide visuaalne kujutamine. Tähtis on kasutada väljatöötatud kujutisi, see loob standardi, et erinevate osapoolte väljatöötatud protsessiskeemidest saadaks üheselt aru.

Kujutiste spetsifikatsiooni võib lisada omalt poolt vajaminevaid kujutisi täpsustamaks teatud kindlaid ettevõtte tegevusi.

Spetsifikatsiooni lisamisega võib muuta kujutiste värve, joonte liike ning paksusi.

4 ELEMENDID

Skeemis on neli peamist elementi: osapooled, protsessid, ühendused ja sisendid/väljundid. Kõik skeemis olevad elemendid on seotud protsessiga:

- osapooled, kes teostavad protsesse;
- ühendused, mis seovad protsesse;
- sisendid on protsesside algallikaks ning väljundid on protsesside tulemused.

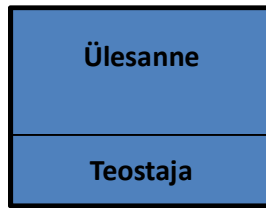
Peamised komponendid skeemis on protsessid ja ühendused. Protsessid on märgitud kastidena samas kui ühendused on märgitud joontena, mis ühendavad erinevaid protsesse.

Kõiki neid elemente kujutatakse keskkonnas, mida nimetatakse "basseiniks" (vaata Joonis 1).

PROJEKTI VÄLINE SISEND INFO	
PROTSESSID	
INFORMATSIOONI VAHETUS	

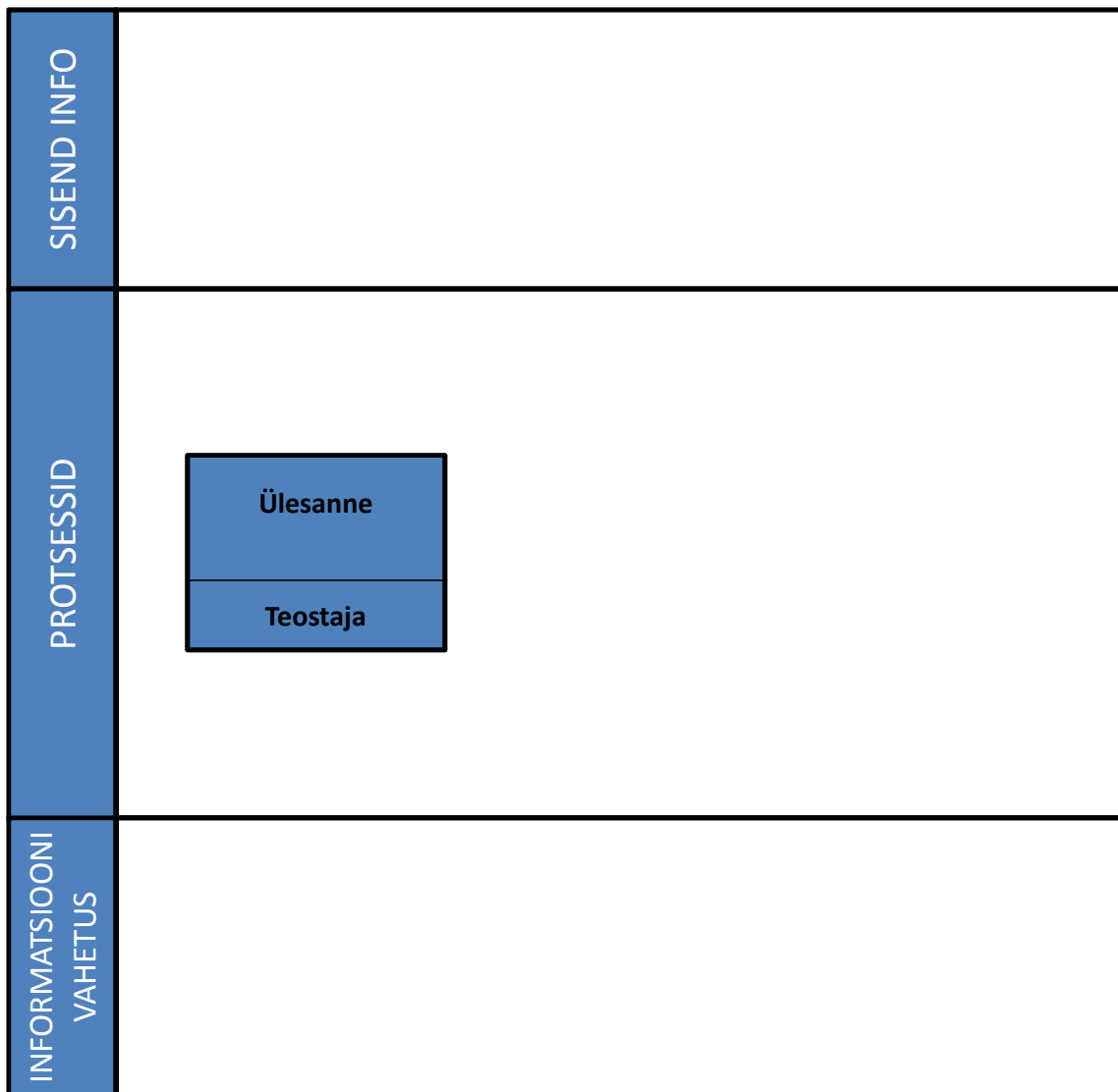
Joonis 1. Protsessi skeemide alus ehk „bassein“

Bassein jaotub omakorda 3 eraldi „rajaks“. Kõige ülemiseks rajaks on sisend info. Sisend informatsiooniks võivad olla erinevad dokumendid, andmebaasid, raportid- kõik, mis on lähteinformatsiooniks protsessidele. Keskmise rada on protsesside rada, kuhu hakatakse erinevaid ettevõtte protsesse sisestama. Viimaseks rajaks on informatsiooni vahetuse rada, kuhu alla paigutatakse kõik informatsioon, dokumendid, mida projekti osapooltel on vaja teistega jagada. Sinna alla kuuluvad ka väljundid, mis on protsesside otsesteks tulemusteks ning mida jagada järgneva protsessi osapoolega. Erinevaid protsesse kujutatakse skeemis kastidena (vaata Joonis 2).

Joonis 2. Protsessikast

Protsessikastid paigutatakse basseinis protsessi rajale (vaata Joonis 3).

Joonis 3. Protsessikast paigutatakse protsessi rajale

4.1 Osapooled

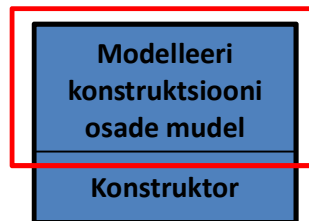
Osapooled on protsessiskeemis erinevate protsessides olevate ülesannete teostajad ning neid kujutatakse skeemis protsessikastis.

Joonis 4. Protsessi osapool ehk ülesannete teostaja

4.2 Protssidid

Protssidid koosnevad erinevatest ülesannetest, mida projekti erinevad osapooled peavad teostama.

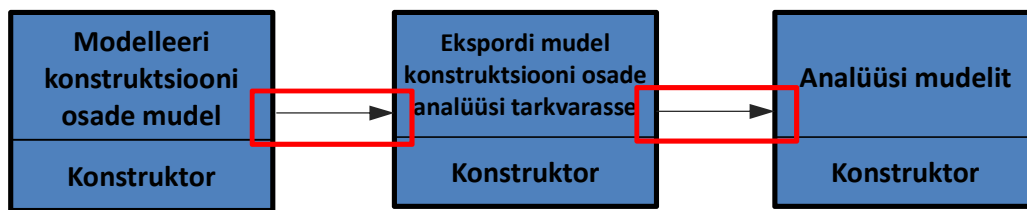

Joonis 5. Protsessiskeemis olev ülesanne

Protssidel on kindlaks määratud nimed, mis kirjeldab milliseid tegevusi antud protsessi raames tehakse. Juhendi kohaselt algavad protsessi nimetused tegusõnaga.

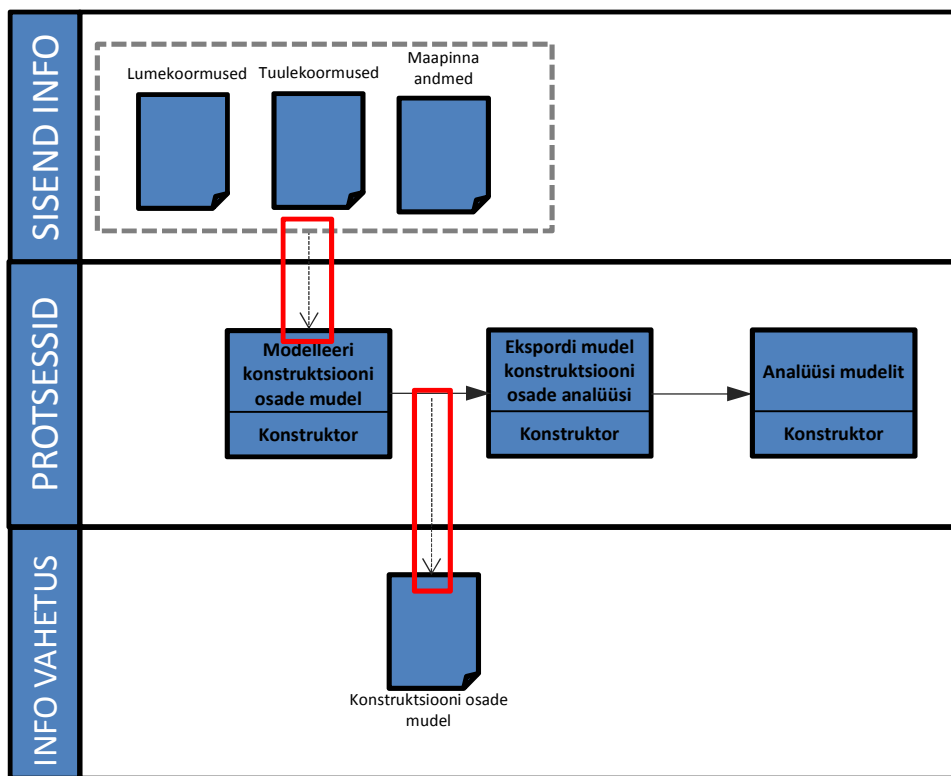
4.3 Ühendused

Ühendusi kasutatakse, et kirjeldada informatsiooni voolu, mis protsesse omavahel seovad. Ühendusi kujutatakse protsessiskeemides nooltena, mis näitavad erinevate ülesannete sõltuvust ning järjekorda protsessis.

Joonis 6. Ülesannete järjekorda kujutatakse nooltega

Protsessiskeemides on lisaks ülesannete omavahelisele ühendusele olemas ka ühendused, mis tähistavad teatud informatsiooni kuuluvust teatud ülesande juurde. Informatsiooniks võib olla nii sisendinformatsioon, mis on antud ülesande lähteinformatsiooni allikaks kui ka informatsioon vahetamise info, mis on antud ülesande teostamise otseseks tulemuseks. Neid ühendusi kujutatakse skeemis punktiir-kriips nooltena (vaata Joonis 5).

Joonis 7. Ühendused mis seovad sisend- ja väljund infot protsessidega

4.4 Sündmused

Sündmuseks nimetatakse midagi, mis "juhtub" ettevõtte protsesside rakendamise käigus. Need sündmused mõjutavad protsesside kulgu ehk voolu ning neil on üldiselt põhjus (ajend) ning mõju (tulemus). Sündmused on kujutatud seest tühjade ringidena, et erinevad märke ringide sisse sisestades kirjeldamaks erinevaid põhjuseid ja mõjusid, mis toimuvad protsessimudelil.

On olemas kahte tüüpi sündmuseid: Alguks ja lõpp.

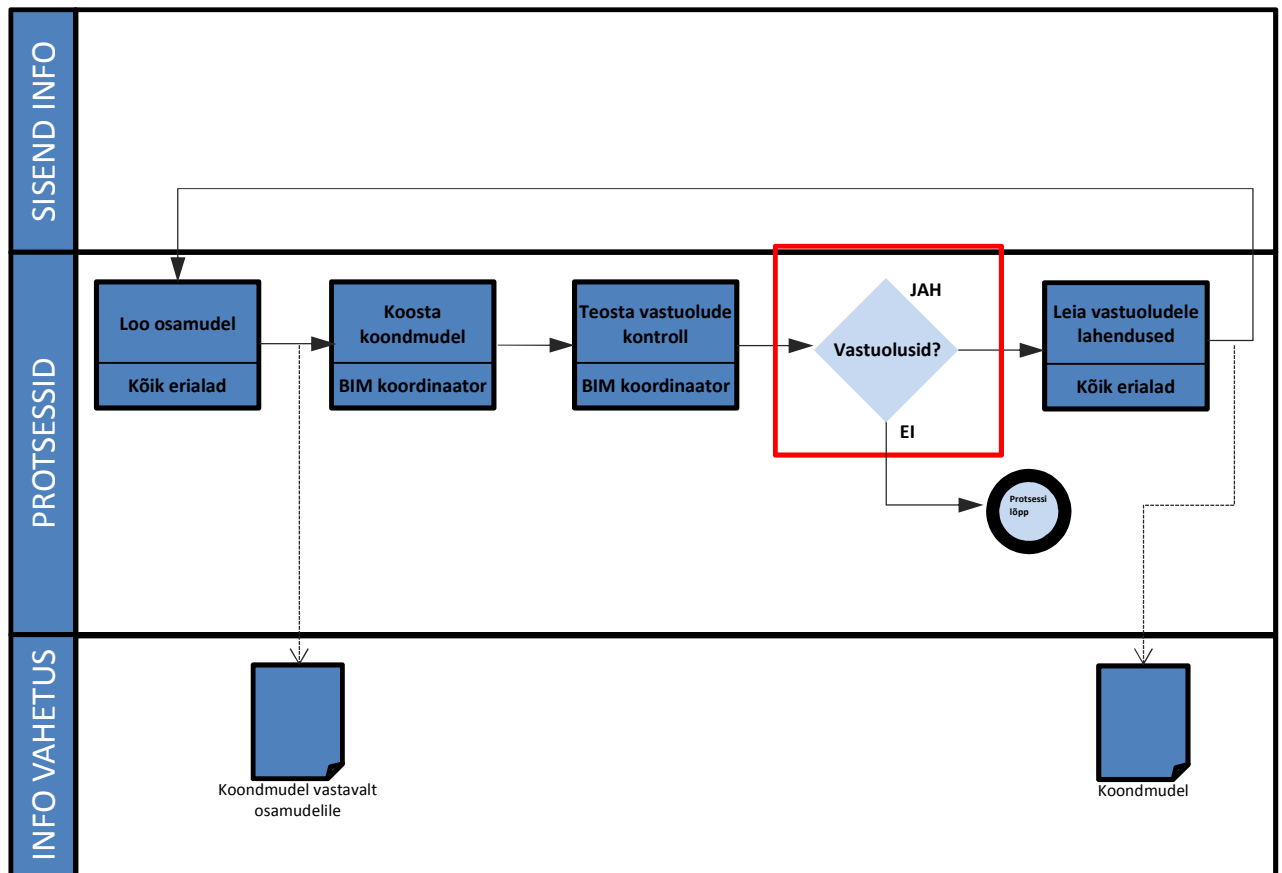
Joonis 8. Sündmus ehk protsessi algus

Joonis 9. Sündmus ehk protsessi lõpp

4.5 Otsused

Otsus on protsessiskeemis koht, kus on vaja otsustada, kas eelnevalt tehtud ülesanded on tehtud nõuete kohaselt, sellele küsimusele vastus on üldiselt kas: JAH või EI ning see vastus määrab, kas saab uute protsessidega edasi minna või tuleb parandada vead, mis on tekkinud. Otsust kujutatakse protsessimudelil teemandi kujuga.

Joonis 10. Protsessiskeemis olev otsus

5. NÄIDE

